



Rozsah práce

Práce se rozkládá na 137 číslovaných stranách, z toho 57 stran tvoří přílohová část převážně tabulkového charakteru. Samotná textová část čítá 60 stran, přičemž obsahuje 42 obrázků a 12 tabulek. Text samotný tak není nikterak rozsáhlý, spíše se pohybuje na spodní hranici akceptovatelnosti s ohledem na typ závěrečné práce. Avšak s přihlédnutím k rozsáhlé a zajiště časově náročné přílohové části, lze tuto skutečnost brát jako bezpředmětnou.

Volba tématu

Téma práce je aktuální, neboť i přes značný pokles kojenecké úmrtnosti v druhé polovině 20. století ve většině vyspělých zemích světa, stále existují nemalé regionální rozdíly, a to i na evropském kontinentu. Práce se zabývá vývojem tohoto ukazatele, který je jedním z ukazatelů vyspělosti států světa, a to od 50. let 20. století po téměř současnost. Objektem zájmu je Česko a vybrané evropské státy.

Cíl práce a jeho naplnění

Práce si klade několik cílů – popis trendu a struktur kojenecké úmrtnosti a jejich složek, popis diferenciací těchto trendů a struktur ve vybraných státech pomocí shlukové analýzy za tři vybrané roky, a konečně třetím cílem je konstrukce tabulek kojenecké úmrtnosti podle pohlaví, porodní hmotnosti a legitimacy. Celkově se dá konstatovat, že autorka splnila vytyčené cíle. V rámci druhého cíle je pak stanovena také pracovní hypotéza „*skupiny vymezené shlukovou analýzou podle ukazatelů kojenecké úmrtnosti (časné, pozdní novorozenecké a ponovorozenecké) a podle naděje dožití při narození mužů a žen budou obsahovat stejné státy*“, kterou se snaží v práci pomocí analytických postupů Kateřina Magenheimerová verifikovat.

Struktura práce

Práce je rozdělena do šesti kapitol, v prvních třech autorka postupuje obecně od vymezení problematiky, přes diskusi s literaturou, metodiku práce a popis použitých datových zdrojů. V rámci kapitoly 3.2, kde jsou popisovány ukazatele kojenecké úmrtnosti, je dle mého názoru zbytečné uvádění vzorcového zápisu pro jednotlivé ukazatele v členění podle pohlaví.

Čtvrtá kapitola je věnována analýze kojenecké úmrtnosti nejprve v Česku a posléze v celé Evropě, kde se diplomantka pomocí shlukové analýzy snaží popsat regionální rozdíly kojenecké úmrtnosti v Evropě a najít tak odpověď na potvrzení či zamítnutí vstupní hypotézy. Pro lepší pochopení regionálních rozdílů by zajiště bylo vhodné vizualizovat výsledky pomocí kartogramů. Následně je graficky porovnáván vývoj míry kojenecké úmrtnosti a naděje dožití za obě pohlaví, přičemž se autorka snažila propojit tyto vývojové trendy právě s dříve provedenými výsledky shlukové analýzy. Evropské státy jsou v této části rozdělené podle klasifikace UN, což mi nepřijde příliš šťastné dělení, a to především pro region severní Evropy, kde hodnoty ukazatelů za pobaltské státy se značně odchyľují od ostatních, demograficky vyspělejších severovýchodních států.

Pátá kapitola je druhou hlavní analytickou kapitolou a věnuje se analýze charakteristiky kojenecké úmrtnosti na našem území, a to podle tří diferenčních charakteristik – pohlaví, porodní hmotnosti a legitimacy. S ohledem na charakter dat, které se potýkají s problematikou „malých čísel“ je otázkou, zda by nebylo bývalo vhodnější pracovat např. s klouzavými tříletými průměry než jednoletými údaji – alespoň pro sledování trendů a odlišností pomocí grafů.

Výsledky autorka shrnuje v poměrně stručném Závěru. Výraznou část práce pak tvoří přílohová část, kde jsou uveřejněny v tabelované formě tabulky kojenecké úmrtnosti podle zmíněných tří charakteristik za jednotlivé roky v období 1986–2005. S ohledem na rozsáhlost této přílohové části by bývalo vhodnější přiložit tabulky

v elektronické formě na datovém nosiči, což by mělo i praktický užitek pro případné další potenciální uživatele, tj. dostupnost dat v tabulkovém procesoru.

Práce s literaturou a zdroje dat

V práci s literaturou vnímám největší nedostatky práce, které by se v práci takového typu neměly objevit. V závěrečném seznamu chybí celá řada citovaných zdrojů, např. v rámci kapitoly Diskuse s literaturou bylo napočítáno osm chybějících položek. Naopak, seznam literatury obsahuje zdroje (např. Avasakar, 2011; Beer a Wissen, 1999 či Zakir a Wunnava, 1999), které v textu nejsou citovány. Samotné bibliografické zápisy jsou však korektní.

Další připomínky k práci

K práci mám několik dalších připomínek méně závažného charakteru:

- na s. 25 dole je popisován index perinatální úmrtnosti (ipeu), avšak ve vzorci je *upeú*
- tab. 1 a 2 by si možná zasloužily řádkové (roční) součtové (byť jsou celkové počty v textu uvedeny)
- titulek obr. 7 na s. 42: nikoliv 1930–, ale 1950–
- nevhodně zalomená tabulka č. 5 na s. 44, resp. hodnoty v tabulce,...

Formální a jazyková stránka

Formální zpracování práce je na dobré úrovni, stejně jako po stylistické stránce. V práci jsem nenalezl výrazné typografické prohřešky.

Diplomová práce Bc. Kateřiny Magenheimerové je prací, která odpovídá požadavkům na zpracování závěrečné práce tohoto typu, byť práce s použitou literaturou je do jisté míry nekorektní. Autorka pomocí demografických a pokročilejších statistických metod zpracovala zajímavý přehled o vývoji kojenecké úmrtnosti v Evropě, přičemž nemalý přínos lze přisoudit vypočtení celé řady tabulek kojenecké úmrtnosti Česka a jejich publikování v přílohové části. Z uvedeného hodnocení je tak zřejmé, že

navrhuji přijmout překládanou diplomovou práci k obhajobě.



RNDr. Luděk Šídlo, Ph.D.

Praha 2018-01-19